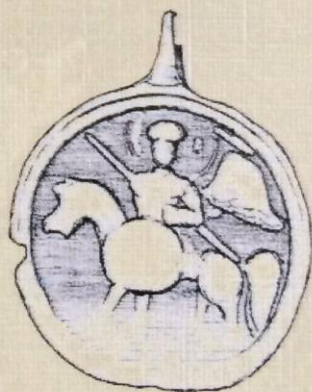


АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей IV міжнародного
наукового семінару

м. Чернівці, 11 грудня 2020 року



Міністерство освіти і науки України
Інститут археології НАН України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Науково-дослідний Центр Буковинознавства (Чернівці)
ВГО «Спілка археологів України»

IV міжнародний науковий семінар

АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей

м. Чернівці, 11 грудня 2020 р.

Чернівці
Технодрук
2020

ОРГКОМІТЕТ

Добржанський О. В., д.і.н., проф. (*голова*)
Скорейко Г. М., к.і.н., доц. (*заступник голови*)
Моця О. П., д.і.н., проф., чл.-кор. НАН України
Михайлина Л. П., д.і.н., доц., ст.н.с.
Пивоваров С. В., д.і.н., проф.
Рідуш Б. Т., д.г.н., проф.
Чучко М. К., д.і.н., проф.
Возний І. П., д.і.н., проф.
Кулаковська Л. В., к.і.н., ст.н.с.
Петраускас О. В., к.і.н., ст.н.с.
Манігда О. В., к.і.н., н.с.
Ткачук Т. М., к.і.н.
Черновол Д. К., к.і.н., н.с.
Прохненко І. А., к.і.н., доц.
Буйновська Є. В.
Баюк В. Г.
Руснак О. В., к.і.н.
Грига В. В.
Боднарюк М. І.
Романович Т. І.
Калініченко В. А., к.і.н.
Ільків М. В., к.і.н. (*секретар*)

Археологія Буковини: здобутки та перспективи: Тези доповідей IV міжнародного наукового семінару (м. Чернівці, 11 грудня 2020 р.). – Чернівці: Технодрук, 2020. – 238 с.

Тези доповідей наукового семінару присвячені актуальним питанням археології Буковини та сусідніх регіонів. Розглядається проблематика кам'яної доби, епохи палеометалу, раннього заліза, середньовіччя та раннього нового часу, а також історії вивчення, охорони та використання об'єктів археологічної спадщини, музеєфікації старожитностей краю. Результати досліджень представили науковці та краєзнавці з Чернівецької, Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської областей, Києва, Луцька, Ужгорода, Кам'янця-Подільського (Україна), Берліну (Німеччина), Брюсселя (Бельгія), Будапешта (Угорщина), Бухареста, Сучави і Ясс (Румунія), Кембриджа (Великобританія), Кишинєва (Молдова), Стамбула (Туреччина), Сянока (Польща).

© Науково-дослідний Центр
Буковинознавства, 2020
© Автори, 2020

Руснак О., Головльов М. Печатка ради робітничих депутатів м. Хотин Бессарабської губернії.....	167
Рябий С., Якубина С. Шебутинці на шляху Дуги Струве.....	169
Садов'як М. Поселення княжої доби і курган на східній околиці м. Коломия.....	173
Сандуляк В. Міст біля Руської брами ХІХ ст. в Хотинській фортеці.....	175
Семенюк М. Археологічні пам'ятки Рогізни пізньоримського часу – раннього середньовіччя	178
Soroceanu T., Sava E. Die mitteleuropäische urnenfelderzeitliche Metallgefäßenklave am Oberen Dnjestr	180
Старенький І. Черпак раннього залізного віку з берегів Дністра	182
Терський С., Демський Н., Куценяк О., Майорчак М. Результати розвідкових розкопок в околицях с. Словіти на Львівщині	185
Ткачук Т. Хронологія багатошарового трипільського поселення Шипинці на Попрутті	188
Товарницький Г., Калініченко В. Нові матеріали з околиць Широкополянського городища	189
Ушкова Ю., Нечитайло П. Ще раз про поховання № 1 зі скельно-печерного комплексу біля с. Василівка	192
Федорук А. Римський довгий меч з черняхівського могильника біля с. Оселівка.....	196
Христан Н. <i>Memoria</i> саркофага із Василева.....	200

час т.зв. Брусилівського прориву окремі частини австо-угорських військ під командуванням Йосифа Паппа, з метою уникнення оточення російською армією, відступили від с. Великий Кучурів повз Глибоку в бік Румунії, використавши саме цю лісову дорогу, яка на той час вже була маловідомою і використовувалася тільки місцевими жителями, переважно Михайлівки та Глибоки.

Виходячи із викладеного, припускаємо, що саме ця дорога сполучала Червонодібровське городище зі слов'янськими пам'ятками IX ст., що розташовані поблизу Глибоки. Дорога є невеличким відрізком давнього трансєвропейського суходільного шляху, що простягався від Балтійського до Чорного морів, вздовж якого розташовані досліджувані слов'янські пам'ятки IX ст. Для безпеки подорожніх на шляху були обладнані пости охорони, залишки одного з яких збереглися донині. Очевидно, що в XIV – першій половині XV ст., через свою важкопрохідність та будівництво нових доріг, вона втратила своє стратегічне значення і вже у 1497 р. фігурує як «стара дорога». Із грамоти за 1517 р. бачимо, що тогочасне керівництво молдавського князівства намагалося заохотити місцевих мешканців до колонізації нових територій вздовж цієї дороги. З XVI і майже до середини XX ст. дорога використовувалася як місцева. Порушена проблематика залишається актуальною і потребує подальших досліджень, першочергово, археологічних.

*Олександр Руснак (Чернівці),
Микола Головльов (Хотин)*

ПЕЧАТКА РАДИ РОБІТНИЧИХ ДЕПУТАТІВ м. ХОТИН БЕССАРАБСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ

Вагомим результатом активної роботи краєзнавців Хотинщини є декілька нових цінних знахідок – печаток, які використовувалися там впродовж XIX–XX ст. Серед них значний інтерес науковців викликає печатка ради робітничих депутатів м. Хотин Бессарабської губернії.

Печатка круглої форми, бронзова. Тіло печатки у вигляді правильного циліндра діаметром 3,15 см і висотою 0,64 см; стержень видовжено пірамідальної форми з квадратною основою 0,6×0,7 см; загальна висота виробу – 2,74 см; вага – 51,2 г. По колу

нанесено виступаючий напис: «Советъ Рабочихъ Депутатовъ*»; У центрі: «Г. ХОТИНЬ / БЕС. ГУБ.».

Ради робітничих депутатів як масові політичні організації виникли у 1905 р. під час революції в Росії. Відгуком на ці події на Хотинщині стали страйки залізничників, робітників друкарні, цегельних заводів, гуральні, які вимагали підвищення зарплати, скорочення робочого дня, покращення умов праці тощо. Однак після поразки збройних повстань ради робітничих депутатів були розгромлені та знову з'явилися в ході Лютневої революції 1917 р., коли імператор Микола II зрікся влади. Вищою посадовою особою на Хотинщині став повітовий комісар Тимчасового уряду. Розширилися повноваження земських зборів і земських управ.

У Хотині, Новоселиці та Бричанах з претензією на виняткове представництво трудящих виступили ради робітничих депутатів, створені у березні 1917 р., а в Романківцях, Сокирянах, Кельменцях, Данківцях, Стальнівцях, Грозинцях й інших населених пунктах – ради селянських депутатів. Більшість у радах, які повністю



Фото 1. Печатка ради робітничих депутатів м. Хотин Бессарабської губернії (дзеркальне зображення).

підтримували Тимчасовий уряд, складали на цей момент соціалісти-революціонери (есери); також були представлені соціал-демократи (меншовики). У квітні в результаті об'єднання сформувалася Рада робітничих і солдатських депутатів, активну участь у роботі якої брав уродженець Кельменців більшовик Й. І. Волошенко-Мардар'єв.

Територію Хотинщини займали війська 8 армії Південно-Західного фронту. Боротьба між її українським солдатським комітетом і більшовицьким військово-революційним комітетом завершилася перемогою останніх. Це принципово вплинуло на політичну ситуацію в повіті. У радах селянських і робітничих депутатів провели дострокові вибори, на яких під тиском військової сили до влади прийшли більшовики. 8-9 січня 1918 р. Хотинський повітовий з'їзд селян визнав владу Всеросійської ради селянських, робітничих і солдатських депутатів і проголосив владу більшовицьких рад у повіті.

На початку квітня 1919 р. делегати евакуйованої Хотинської ради робітничих депутатів доповідали в ЦК Комуністичної партії України про Хотинське повстання і насилля румунських властей.

Таким чином, печатка відображає короткотривалий епізод української революції на Хотинщині та відзначається історико-культурною цінністю.

Святослав Рябий,

Сергій Якубина (Шебутинці)

ШЕБУТИНЦІ НА ШЛЯХУ ДУГИ СТРУВЕ

Сільські топоніми зберігають в собі цікаву історичну інформацію. В кожному населеному пункті їх можна зібрати значну кількість і свою назву мають різноманітні об'єкти: ліси, долини, річки, кути сіл тощо. В Шебутинцях Дністровського р-ну Чернівецької обл. їх також знайдеться чимало, вони несуть в собі пам'ять про минуле села та його мешканців, хоча про їх походження іноді можна тільки здогадуватися. Об'єктом даного дослідження спершу став топонім, який може мати історичну, археологічну, географічну, геодезичну та туристичну цінність і, до того ж, є елементом пам'ятки ЮНЕСКО «Дуга Струве».

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АРХЕОЛОГІЯ БУКОВИНИ:
ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей IV міжнародного наукового семінару

м. Чернівці, 11 грудня 2020 р.

Комп'ютерна верстка – ***В.А. Калініченко***

*На обкладинці: поштівка із зображенням руїн
Цецинського замку в Чернівцях (XIX – початку XX ст.),
медальйон княжої доби з Чорнівського городища (2019 р.),
розкопки руїн мечеті XVIII ст. в Хотинській фортеці (2019 р.).*

